

KÄDENJÄLKI

Toukokuu 2010

KÄDEN JÄLKI syntyy erilaisesta tekemisestä. Helsingin kaupungin suomenkielisessä työväenopistossa on monia kursseja joilla voi jättää käsistään jälkiä. Tässä esityksessä keskitytään Taideopistolla toimivaan keskiviikkoillan öljyvärimaalausryhmään ja sen jäsenten muihin taideharrastuksiin. Opettajana ryhmässä toimii Airi Salosmaa-Wickström.

Ryhmään tulee vuosittain uusia tekijöitä ja toiset jäävät pois, väliaikaisesti tai esim. muuton takia pidemmäksi aikaa. Perusryhmä on maalannut yhdessä yli 20 vuotta! Ryhmä koostuu toisistaan hyvin erilaisista henkilöistä, duunarista johtajaan. Mutta keskiviikkoiltaisin meistä tulee Airin lapsia, joista jokainen maalaa omalla tyyllillään.

Kurssilla käsitellään maalausta erilaisista näkökulmista, eri tyyliuunnilla, eri taiteilijoiden tyyliä seurailen ym. Aluksi on aina luento ja katsotaan kuvia ao. aiheesta. Maalatessa opettaja kiertää jokaisen oppilaan luona, antaen henkilökohtaista ohjausta ja vinkkejä. Syksy- ja kevätkauden päätteeksi on yhteiskritiikki, jossa taiteilija kertoo teoksestaan, sen syntyvaiheesta, mahdollisista vaikeuksista ja onnistumisista. Tämän jälkeen opettaja antaa lisävinkkejä ja kertoo mitä mahdollista parannettavaa työssä on.

Keväällä taidekeskuksessa järjestetään yhteinen taidenäyttely, johon jokainen saa tuoda yhden tai kaksi työtään näytteille. Taidekeskuksessa harrastetaan mm. piirustusta, maalausta, keramiikkaa ja valokuvausta.

Kesäisin Airi pitää maalausleirin. Monta vuotta saimme nauttia Vuosaaren Vuosannan mahtavista, merellisistä maisemista. Viime aikoina olemme olleet Espoon Nuuksiossa metsän keskellä. Olemme myös olleet Virossa monta kertaa.

Tietotaitotalkoissa KÄDENJÄLKEÄ tekemässä olivat:

Pirjo, Pertti ja Krisse
(taustaa, esittelyt, sivupolut)

Mirikka ja Pekka
(kannet, Mirikan sivut)

Kisse & Päivi (kuvat)

Ili ja Pekka lehden tekoa miettimässä,
Ili teki tekstit kuviin.

Talkoissa

Ruokatarjoilua

Öljyvärimaalauksesta

Maalaus alkaa pohjan tekemisestä

Ensiksi tarvitset välineitä. Maalauspohjan voi tehdä itse. Puisia kiilakehyksiä saa alan liikkeistä. Voit itse päättää kuinka suuren ja minkä muotoisen maalauksen haluat: suunnikkaan tai neliön. Jos kuvasta on tarkoitus tulla suuri esim. yli metrin, saatetaan tarvita välitukia. Maalausliikkeistä ja kangaskaupoista saa metritavarana pellavakangasta. Se kiinnitetään nupeilla tai nidontapistoolilla kehyksiin. ”Ampuva” nitojalaite on oikein kätevä tässä työssä.

Kehys kootaan yhteen siten, että samanmittaiset palikat tulevat aina vastakkaisille puolille. Kulmien suoruus (90°) on hyvä tarkistaa suorakulmalla, muuten pohjasta tulee salmiakin muotoinen ja se on hankala kiristää ja kehystä.

Kangas leikataan kehyksen muotoon, siten että kangas kääntyy hiukan kehyksen reunojen yli pohjan takapuolelle. Ensimmäinen nupi (=pieni, aika isokantainen naula) lyödään kankaan läpi noin pitkän sivun keskikohtaan, seuraava nupi samaan kohtaan kehyksen vastakkaiselle puolelle. Pitkiin sivuihin voidaan lyödä vielä toisetkin nupit. Sitten nupi lyhyen sivun keskikohtaan hiukan kiristäen. Seuraava nupi tulee lyhyen sivun vastakkaiselle puolelle. Nyt voi kiristää kangasta enemmänkin. Sen jälkeen nupeja lyödään aina kangasta kiristäen vuoronperään kummallekin puolelle kehystä. Kulmissa kangas laskostetaan siististi ja nupi päälle. Jos kangas on huolella kiristetty, ei kiilakehysten mukana tulevia kiristyskiiloja tarvita lainkaan.

Nyt sinulla on hyvin kiinnitetty pellavapohja kiilakehyksissä. Sitten kangas pohjustetaan. Maalausliikkeistä saa ns. gessoa (jänisliimaa), joka näyttää paksuhkolta Eri Keeperiltä ja liimaa siinä onkin. Gessoa kannattaa hieman ohentaa vedellä ja sitä sivellä useampi kerros. Ensimmäinen saa olla aika paksu. Gessoa voi kaataa purkista kankaalle ja levitellä sen isolla, vaikka viiden sentin pensselillä. Pohjustuksen annetaan kuivua, muutama tunti ja sitten se kannattaa hioa hiekkapaperilla, esim. numero 140 paperi on aika hyvää. Hionta poistaa kankaan ja gesson epätasaisuudet, mutta se synnyttää hieman kalkkimaista pölyä. Sitten vaan uusi kerros gessoa, kuivuminen ja hionta. Useimmiten tarvitaan kolmaskin kerta. Maalauspohjana voi myös käyttää paksua pahvia, kovalevyä, vaneria tai ohutta puuta, joille on hyvä tehdä sama pohjustus. Pensselin saa puhtaaksi vedellä. Pahvisia ja kangaspohjia saa toki valmiinkin kaikista maalaustarvikeliikkeistä.

Sitten tarvitaan pensseleit, värejä, kemikaaleja ja teline

Siveltimiä tulee olla useita, erikokoisia, tasapäisiä ja tiukkaharjaksisia tai keinokuituisia. Kokonumero ilmoittaa pensselin leveyden millein, tavallisimpia kokoja ovat 4,6,8,10 jne. Nyrkkisääntö on, että mitä isompia, töitä teet sitä suurempia penssel

eitä tarvitset. Joskus väriä on mukava levittää maalausveitsellä, joita on myös erikokoisia. Värien sekoittaminen paletilla käy myös veitsellä. Kaikkia näitä myydään alan liikkeissä. Pensselit puhdistetaan tärpätillä ja mäntysuovalla. Tärpätillä lähtevät vaatteisiin tulleet tuoreet maalitahrat, kuivuneet eivät lähde millään.

Ohentimena käytetään tärpättiä - mieluiten hajutonta - pellavaöljyä ja sivellinten pesuun mielellään mäntysaippuaa. Tärpätti irrottaa myös värin siveltimistä mutta siveltimen karvat voivat tämän jälkeen alkaa sojottaa minne sattuu. Tärpättiä tai ohennetta varten tarvitaan jokin pikkuinen purtilo.

Piirtämiseen ja luonnosteluun tarvitaan hiiltä ja sen kiinnittämiseen fiksatiivia. Lyijykynän jälki katoaa nopeasti jo pienenkin maalikerroksen alle mutta sitä voi käyttää hahmottelemiseen. Luonnoksia ja piirroksia ei välttämättä tarvitse tehdä, mutta useimmiten kannattaa tehdä luonnos tai useita luonnoksia. Se auttaa välttämään sommitteluvirheitä. Mitä enemmän jaksaa suunnittelua, sitä parempia maalauksia saa.

Maalauspaletti voi olla kaupasta ostettu tai vain alumiini-, voi-, tai pergamenttipaperia vanerin palasella. Myös vahalla päällystetyt paperilautaset tai esim. maitopurkkien pesty pahvi käy mainiosti palettina. Värien sekoittamisen vuoksi tasaisen pohjan pitää olla riittävän jäykkä.

Maalaustelineen voit tehdä itse tai ostaa tarvikeliikkeestä. Telineen tärkeimmät ominaisuudet ovat tukevuus ja se, että maalauksen paikkaa voidaan säätää. Ulkomaalauksessa on tärkeää, että pohjan saa kiinni telineeseen, muuten tuuli sen varmasti vie. Ei tarvitse olla kummoinenkaan puuska, että koko teline kaatuu.

Öljyväreistä

Öljyvärejä tuottavia tehtaita on kymmeniittäin. Maalauksen harrastajankaan ei kannata ostaa kaikkein halvimpia värejä. Hyviä värimerkkejä ovat Rowney, Rembrandt, Winsor Newton ja Van Gogh, Alkuun pääsee kun ostaa perusväreistä eli keltaisesta, punaisesta ja sinisestä muutaman variaation, sekä valoista ja ehkä mustaakin.

Lisävärien tarve riippuu paljolti siitä, kuinka taitava ja ahkera on sekoittelemaan. Kaikkia värejä on saatavilla mielin määrin.

Perus- eli PÄÄVÄRIT ovat

keltainen, punainen ja sininen.

Perusvärit on sijoitettu väriympyrälle yhtä pitkien välimatkojen päähän toisistaan.

Välivärit: Sekoittamalla kahta perusväriä keskenään saadaan uusia värejä, joista käytetään nimitystä välivärit.

Väliväriä ovat

vihreä (sininen + keltainen)

violetti (sininen + punainen)

oranssi (punainen + keltainen)

Kaikki välivärit kuuluvat siis perusvärien ohella värispektriin.

Väriympyrä

Komplementtivärit eli vastavärit

ovat toisilleen täysin vastakkaisia värejä, joiden sekoituksesta syntyy harmaata. Maalauksiteossa on komplementtiväripareilla aina ollut suuri merkitys, koska niiden vastavaikutus tehostaa voimakkaasti kumpaistakin väriä. Komplementti värit vaikuttavat toisiinsa karkottavasti ja ovat luonteeltaan hyvin dynaamisia ja värähteleviä.

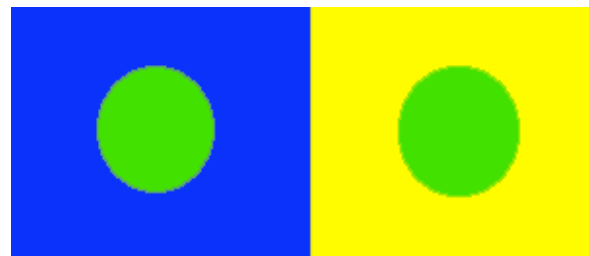
keltainen ja violetti

punainen ja vihreä

sininen ja oranssi

Värien suhteellisuus

Värit muuttuvat jatkuvasti lähellä olevien muiden värien mukaan ja olosuhteiden vaihdellessa. Niiden avulla ihminen ilmaisee hetkellisiä tunteitaan ja syvällisiäkin luonteen piirteitään. Ne vaikuttavat viihtyvyyteen, mielialaan ja tuntemuksiin monin eri tavoin. Huomattava osa vaistonvaraisista reaktioista pohjautuu johonkin luonnossa koettuun. Lempi- tai mielivärit ovat persoonallisia kokemuksia eli eri ihmiset tuntevat väriympäristönsä eri tavoin. Mielivärit liittyvät usein myönteisesti yksittäisiin esineisiin tai teksteihin.

Sama vihreä näyttää eri sävyiseltä erivärisillä pohjilla

Kehystys

Lopuksi kuvan voi vielä kehystää. Hyvään kehystykseen tarvitaan aika kalliita tarvikkeita eli ns. jiiisaha ja kehystilista. Siksi voi olla helpointa antaa kehystystyö ammattitaitoiseen liikkeeseen.

Miksi maalaamme?

Maija

Meillä on monia syitä osallistua vuodesta toiseen öljyvärimaalauskurssille, sillä haluamme:

- oppia maalaamaan
- oppia tuntemaan taidetta
- oppia tuntemaan taiteen historiaa
- oppia värejä- oppia maalaustekniikoita
- oppia katsomaan kuvia
- olla mukana ja leikkiä maalaamista, koska se on kivaa
- maalata yhdessä jo ystäviksi tulleiden kanssa
- unohtaa arkihuolet
- luoda
- ilmaista itseämme
- löytää itsestämme uusia puolia, kaivaa ulos sisintämme
- väri-iloitella
- nähdä erilaisia maalaustapoja, oppia toisilta
- pysähtyä nauttimaan elämästä, hengittämisestä, olemisesta
- saada olla aitoja
- keskustella

Itse kullekin syyt ovat moninaiset, joskus on joku toinen syy on painavampi kuin toinen ja päinvastoin. Joka tapauksessa öljyvärimaalauskurssin jälkeen on kuin toinen ihminen, väsymys on unohtunut, arkihuolet ovat hävinneet ja olo tuntuu kevyeltä ja tulevaisuus valoisa! Miksi siis emme osallistuisi vuodesta toiseen? Usein prosessi on tärkeämpi kuin tulos, vaikka nautimmekin tuloksesta, jos onnistumme.

Työväenopisto on yhteiskunnallinen instituutio, joka tarjoaa meille todella kohtuullisella hinnalla kaiken tämän. Toivottavasti kukaan halukas ei koskaan jää ovien ulkopuolelle, vaan kaikilla on tilaisuus tähän toimintaan - on se sen arvoista!

MAALAUSTYYLEJÄ JA MAALAREITA

Grand Canyon on inspiroinut Pirjoa näihin kahteen työhön.
Ensimmäisessä on impressionistinen ja toisessa kupistinen tyyli.

Tyylitelty auringonkukka, Era-musiikista maalattu munkkikuoro ja
pointillistiset kissat. Pirjo

Kokemuksia struktuurista

Muutamia vuosia sitten meidän piti maalata kasvoja. Tunsin avuttomuutta tehtävän edessä, en osaa.... Tein kuitenkin työtä ja maalasin muutamia kasvoja sinne tänne kankaalle.

Opettaja tuli katsomaan ja sanoi harvinaisen tuskastuneena, että eihän tässä ole edes struktuuria! Jäin miettimään hänen sanojaa, mitä ihmeen struktuuria? Mitä strukturi tarkoittaa maalauksessa? Eikö se ole rakenne? Jäsennys? Mitä ne tarkoittavat maalauksessa?

Kyselin muiltakin sanan merkitystä. Pohdimme asiaa, ei se oikein valjennut. Tuskastuneena vedin maalauslastalla kasvojen yli ja yht'äkkiä hoksasin! Erottelin kasvot toistaan erivärisillä päällemaalauksilla. Jotenkin tämä lähti ihan käsistä itse oikein tajuamattakaan, mitä tein.

Maalauskertta lähenei loppuaan ja oppilaat toivat vieressäni olevaan roskikseen loput värit, tärpätit, rätit. Hans kulki maalaukseni ohitse ja tokaisi: Mikä strukturi! Aha sitä onnen tunnetta, olin löytänyt idean, käsittänyt struktuurin!

Maija

Valokuvat avuksi rakenteen hahmottamiseen?

Kuvan rakenne on eri kuin kuvan struktuuri. Rakenne kuvaa kuvan eri osien suhteita toisiinsa, kuvan asettelua maaluspinnalle. Vähitellen maalatessa oppii näkemään onko rakenne tasapainoinen. Opettajan ohjeet ovat kullanarvoiset.

Kävellessäni Kalliossa - miksei muuallakin - otan kännykkäkameralla kuvia. Yritän löytää kuvakulmia, rakenteita maalauksiin. Mieluisimmat kuvat tulostan ja keskustelen opettajan kanssa niistä kuvan pohjaksi. Aika usein saan kuulla, että mielestäni ihan hyvä rakenne ei olekaan sitä opettajan mielestä. Onneksi paperia voi taitella paremman rakenteen löytämiseksi. Vähitellen sitä omakin silmä löytää idean.

Enkä enää ainakaan laita keskelle taulua ihmistä, niin kuin vielä 2004 mökillä olevissa tauluissa mustikanpoimija on keskellä kuvaa. Kultainen leikkaus ohjenuorana on jo takaraivossa, sitä ei tarvitse erikseen miettiä. Maija

Värien symboliikkaa

Mirkka Rouhio

Kesä - Elämän hehku

Kevät - Rakkauden talossa

Tässä sarjassa valitsin yksinkertaisen kuva-aiheen ja aloin tutkia värien vaikutusta kuvan tunnelmaan. Otin myös huomioon väriyhdistelmien symboliset merkitykset. Jossain vaiheessa sarja alkoi kuvastaa eri vuodenaikoja. Kevään hempeydestä kesän riemun ja syksyn oranssin kautta talven hiljaisuuteen. Kuten luonnon kiertokulussa myös ihmisen elämänsäkaressa kuljemme tätä samaa polkua.

Syksy - Kohti oranssia

Talvi - Pyhä hetki

Kaiken keskellä on sydän
koko 9x30x30 cm, öljyvärei
Krisse

K&D&Musiikki 130x170 cm öljy Krisse

Seepra ilman
raitoja
120x80 cm, öljy
Krisse

Van Gogh
Uudessa
Seelannissa, 60 x
100 cm, öljy
Krisse

House Band,
neljästä
erillisestä
hahmosta
tehty särmi
180 x 160 cm,
öljy, Krisse

Maalauksen inspiraation lähde oli nuuksiossa otettu kuva veneistä.

Taiteilijaryhmämme

Maalaamme Työväenopiston Taidekeskuksessa keskiviikkoiltaisina. Opettajamme on Airi Salosmaa, jonka ohjauksessa pisimpään mukana olleet ovat maalanneet jo yli 20 vuotta ja kaikki vähintään useita vuosia. Taiteilijaryhmämme lienee näin jopa kiinteämpi kuin aikanaan suomalaisen modernin taiteen uranuurtajat - Marraskuun ryhmä, Septem tai Prisma - joista monet taiteilijat erosivat sen jälkeen kun huomasivat, että ryhmän julistukset eivät enää vastanneet heidän omia taiteellisia pyrkimyksiään. Ryhmälle sopisikin nimeksi "Airin opetuslapset".

Meidän ryhmällämme ei ole yhteistä taidenäkemyksiä. Maalaaminen merkitsee eri ihmisille hieman eri asioita ja tavoitteita. Tietyt perusasiat ovat kuitenkin kaikille maalareille yhteisiä. Väri lienee maalauksessa se tärkein asia ja toinen on toimiva sommitelma, joka on tehtävä ennen kuin pääsee maalaamaan. Maalauksessa nämä ja kaikki muukin on suhteessa toisiinsa ja niiden välille maalari hakee työssään ratkaisua, eläytyä ja erittelee, yksinkertaistaa monimutkaisia ilmiöitä, hakee rytmiä, tasapainoa ja kontrastia. Käden jälki on tällöin aina myös mielen, hengen ja mielikuvituksen ilmaisua. Maalaaminen vaatii vuosien opiskelua ja harjoittelua - eikä sitä silti oikein opi tarpeeksi. Opettajamme onkin joskus sanonut, että maalaaminen on ammattina epäkiitollinen, mutta mitä parhain harrastus. Kun tavoitteena on oman ilmaisun etsiminen, siitä löytöretkestä voi nauttia koko ikänsä.

Taiteesta meille on tullut jotain mikä liittyy läheisesti vapaa aikaan, erityisesti keskiviikkoiltaan jolloin kokoonnumme Työväenopiston Taidekeskukseen. Lukukausi päättyy aina yhteiseen kritiikkiin ja lukuvuosi opiston kevätnäyttelyyn. Ryhmämme työt ovat herättäneet niissä aina ansaittua huomiota. Kesälomalla pidämme vielä yhteisen kesäleireihin. Tärkeitä ovat myös harrastuksen jälkeiset juttelut läheisessä olutpubissa, josta joskus on haettu vauhtia maalaamiseenkin niin kuin oikeat taiteilijat, salliset ja ruokokosket, tekivät ennen vanhaan.

Lehtemme valokuvat ovat muistoja tästä kaikesta: kuvia opistolta, kesäleireiltä ja muusta yhdessäolosta. Haluamme näyttää myös esimerkkejä kättemme jäljistä ja siitä, miten pitkälle työ ja Airi ovat tekijäänsä opettaneet. Ja näytämme samalla enemmänkin: oikeita taideteoksia - ainakin muutaman.

Maalauksista ja tyyleistä

Maisema on ryhmässämme tavallisin maalauksen aihe, ehkä siksi, että siihen on helppo löytää ideoita omista ja muiden valokuvista, muistikuvina tutuista paikoista tai maisema voi syntyä omasta mielikuvituksesta. Antoisinta maisemamaalaus on kuitenkin ulkona luonnossa, jolloin kuvattavaan kohteeseen saadaan välitön kosketus kaikilla aisteilla. Mutta ulkoilmamaalaus on myös vaikeinta. Valaistus muuttuu alinomaan ja sen myötä värit ja sävyt. On oltava nopea, jos aikoo pysyä mukana, tai on tehtävä suunnitelma väreistä ja valoista jo ennen kuin aloittaa maalaamisen. Niissä on sitten pitäydyttävä vaikka pilvet karkaavat tai aurinko menee pilven taakse muuttaen hetkessä koko atmosfääriin.

Useita ryhmän kaikkien aikojen parhaita maisemamaalauksia syntyi jo noin 10 vuotta sitten Eestin Muhuun suuntautuneella taidematkalla, johon saimme Castrenin säätiön stipendin. Siitä vielä kiitokset säätiölle - olisi muuten korkea aika tehdä taas uusi taideretki. Tuon Muhun retken hienoista tuotoksista käy esimerkkinä Pekan kaksi työtä, "Muhun katajat".

Hän oli varannut hyvät eväät virvokkeineen koko päivän työskentelyä varten. Kierreltyään ja tutkittuaan ympäristöä, niin kuin aina uudessa kohteessa ensin tehdään, hän asettuu lopulta saaren aukealle ja aurinkoiselle merenrannalle, tutkii valaistusta ja perspektiiviä, piirtää luonnoksia, suunnittelee värimaailman - kaiken tämän huolellisesti. Monet muutkin tulevat lopulta samaan paikkaan ja siitä tulee hieno yhdessäolon ja taiteen päivä. Syntyy useita upeita maalauksia.

Ranskalaiset mestarit maalasivat aikanaan sypressejä, jäntevät katajat taas sopivat luontevasti Pekan olemukseen ja maalauksen aiheeksi. Joku on sanonut, että aiheesta riippumatta taiteilija maalaa aina jollain lailla itseään.

Pekka käy työhön käsiksi impressionistien tapaan. Siristää silmiään ja tekee ensin analyysin edessä olevasta maisemasta ja sitten vain maalaa mitä näkee. Omat havainnot, impressionistinen maalausperinne, opettajan kierroksellaan antama arvokas ohjaus - eikä vähiten tovereiden kannustus ja kommentit - vaikuttavat kaikki yhdessä hänen kuvaansa tuosta kauniista luonnonnäkökymästä.

Impressionistille tärkeintä on valovaikutelma, johon hän pyrkii puhtaiden värien avulla. Valot ilmaistaan tavallisesti päiväsaikaan lämpimillä, varjot taas kylmillä sävyillä. Myöhemmin auringon jo laskeutuessa tilanne voi olla päinvastoin. Toinen keskeinen oppi jota opettajamme aina teroittaa kuuluu: jos halutaan valovoimaa, on värien kylläisyydestä ja paljoudesta tingittävä. Ja jos taas haetaan ilmaisuvoimaa kylläisistä väreistä, on valon voimaa vähennettävä. Ei helppoa, sillä maisemamaalarilla on pyrkimystä molempiin, sekä valoon että väriin.

"Muhun katajien" ensimmäinen versio syntyi puolenpäivän aikaan kirkkaassa auringonpaisteessa. Tyylikeinona on pointillistinen maalaustapa, jossa taiteilija maalaa puhtailla väreillä tehtyjä pieniä laikkuja tiheästi kankaalle. Oikean matkan päästä katsottuna ne sekoittuvat katsojan silmässä ja samansävyisten värien yhteisointi tuo maisemaan hienoa valoa. Muhun merenrannan ja horisontin ääriviivat kylpevät valossa ja maiseman muodot erottuvat valoa taittavien pintojen sointuisina rykelminä. Toinen impressionistinen versio samasta kohteesta on tehty illemmalla, kun varjot ovat jo pidentyneet ja tulleet täyteläisen värikkäiksi. Värit Pekka sekoittaa nyt valmiiksi paletilla. Kylmän vihreiden ja violettien katajien heittovarjot hän maalaa oranssilla. Taivaansininen meri taas saa vastapainoa Muhun napolinkeltaisesta ja vaaleanoranssista ranta-alueesta.

Mukana olleiden mielestä Pekka tavoitti erinomaisesti tuon lämpimän kesäpäivän ja paikan ikimuistaisen tunnelman. Airikin oli taas kerran Pekan työhön hyvin tyytyväinen. Pekka on tutkijatyypinä parhaimmillaan juuri ulkoilmamaalarina.

Päivi on maalarina oman tiensä kulkija, jolla temperamentti ja toinen harrastus, valokuvaus, vaikuttavat maalaustilanteeseen. Alkuvalmistelujen jälkeen maalaaminen on Päivillä aina nopeaa ja vaistonvaraista kuten valokuvauskin. Päivin töiden ominaispiirteenä on myös runsas mustan värin käyttö. Useimmat maalarit jättävät mustan pois paletiltaan, mutta Päiville mustasta näyttää tulleen "värien kuningatar". Viimeaikaisissa töissään hän on tutkinut ja maalannut pimeyttä, josta esimerkkinä teos "Black". Se kuvaa myös taiteilijan räiskähtelevää luonnetta..

Tehokeinona työssä on maalin struktuuri, joka korostaa yön mustanpuhuvaa raskautta. Maalaus aloitettiin tekemällä kankaalle punaoranssi pohjustus, jolla luotiin maalaukseen lämmin yleissävy. Sen päälle maalattiin yönmusta, osin paksuilla peittäväillä väreillä, joilla saatiin pimeyteen materian tuntu.

Maalaus syntyy tämän jälkeen lähes yhtä nopeasti kuin se sekunnin murto-osan kestävä hetki kun raketit räiskähtävät yötaivaalla puhkaisten reikiä pimeyden materiaan ja tehden näkymättömästä hetkeksi näkyvää. Puutikulla ja palettiveitsellä kankaalle repäistyt tulijuovat liikehtivät ja sinkoilevat avaruudessa eri suuntiin jäsentäen yön pimeydestä upean maiseman.

Kirsi on symbolisti, jonka maalauksissa kantavana aiheena on luonnosta löytyvien kohteiden maalauksellinen esittäminen, erityisesti kasvien muotojen ja värien tutkiminen. Monille taiteilijaryhmän jäsenistä kasvisymboliikka ja värisymboliikka ovat jääneet jotenkin salatieteeksi, vaikka niitä on käsitelty vuosien varrella niin useilla oppitunneilla, Kirsille ne ovat aitoja ilmaisukeinoja kuvaamaan luomakunnan kauneutta, hedelmällisyyttä tai herkkiä tunteita. Eri kasveilla on oma symboliarvonsa, joka selittyy mm. väristä, kasvuympäristöstä, kukkimisajasta, lehtien tai marjojen muodosta. Niiden tutkiminen ja esittäminen edellyttää - ei ehkä niinkään paljon tietoa - kuin eläytymistä, tarkkaa kärsivällistä työskentelyä ja herkkää kädenjälkeä.

Jokaisella harrastelijalla on omat suosikkitaiteilijansa, joiden tyyliä, aiheita tai kädenjälkeä he - tietoisesti tai tiedostamatta - jäljittelevät. Kirsin työt tuovat hakematta mieleen suuren suomalaisen symbolistin Hugo Simbergin, jonka luontokuvissa lempeät kuoleman ja pirun hahmot usein hiiviskelivät. Myös Kirsin työt osoittavat, että luontoon ja kasveihin liittyy henkivoimia. Voitaneen tulkita, että pienet punaiset faunit, jotka löytyvät useista Kirsin maaluksista, joko pääosassa tai vaikka vain karviaismarjanlehdellä istumassa, ovat luomisvoiman ja elämän ilmentymiä ja sanansaattajia.

Kirsille maalaaminen on tarkkaa käsityötä ja hän käyttää lähes aina erilaisia työvälineitä ja eri tekniikojen yhdistelyä. Maalauksen " Suuri kurpitsa" pohjaväri, joka on Kirsillä lähes aina lopullisen värin vastaväri, on levitetty rätillä. Kurpitsan muodon ja värin tuntu on luotu pitkitetyllä kerrosmaalauksella useina keskiviikkoiltoina ja jopa lisäämällä värimassaan, maalin alle ja maalin pinnalle, oikeita kurpitsan siemeniä. Kurpitsan siemenkodon maalaamiseen on käytetty veistä. Viimeisenä maalataan kylmällä punavärillä faunit ja ne aina pienellä pensselillä.

Ryhmässä maalataan harvoin abstraktisia töitä. Joskus joku ei löydä inspiraatiota opettajan antamista aiheista tai pallo voi olla muuten hukassa. Silloin abstrakti työskentely voi olla terapeutista ja se voi nostaa taas luovuutta esille.

Esimerkkinä abstraktin ekspressionistisesta tyylistä käy Ilkan työ "Mielenmaisema." Tämän abstraktin maalauksen työstäminen oli hänelle samanlaista kuin minkä tahansa esittävän työn maalaaminen. Ensin pyrittiin tekemään siveltimellä suoraan kankaalle looginen ja dynaamisen sommittelu. Pinnat rajattiin viivoin kuvaamaan työn aiheita tai vielä täsmentymätöntä pyrkimystä: liikettä, tahtoa, mielialaa, kamppailua, kaipausta - mitä nyt miehen päässä liikkui. Sen jälkeen syntynyt kehikko katettiin värein, ensin yksinkertaisella värityksellä, joka oli vielä tunnustelevaa ja helppoa kuin lapsilla värityskirjan täyttäminen. Sitten vähin erin etsittiin tasapainoa syntyneen liikkeen ja eri värien välillä sekä niiden kylläisyyden ja eri sävyjen välille. Sattumalla on tällöin suuri merkitys ja sille pitäisi osata antaa luomisprosessissa aina mahdollisuuksia, maalattiinpa mitä vain. Sattumalta ei kuitenkaan synny mitään valmista. Toimivin keino auttaa asia on aina välillä "härkkiä ja heläytellä" sieltä täältä, tutkailla tulosta ja nostaa värejä esiin käyttäen komplementtivärejä, jotka löytyvät väriympyrän vastakkaisilta puolilta. Mielenmaisema-kuva pyrittiin alunperin rakentamaan vihreiden sävyjen varaan korostamalla niitä punaisilla komplementtiväreillä.

Ongelmana maalarille on usein se, ettei hän tiedä, milloin työ on valmis, jonka jälkeen ei enää kannata "heläytellä". Tyytymättömyydessä oman käden jälkeen piilee kuitenkin Ilkalla usein tuhon siemen. Tahdon ja taidon välillä on ristiriita, jota harrastelija ei hallitse. Jo harmoniselta näyttänyt kokonaisuus alkaakin äkkiä järkkyy. Väritasapainoon tulee puutteita, joiden korjaaminen vaatiikin sommitteluun kokonaan uusia ratkaisuja. Työn on tingittävä tuoreudestaan, jotta päästäisiin eteenpäin ja saataisiin liikkumatilaa syntyneille uusille näkemyksille. Silloin on suuri vaara, että maalaus menee tukkoon.

" Mielentila" kävi läpi nämä kaikki vaiheet. Tuloksena on rauhaton mielenmaisema, jota työ kuitenkin kuvaa lopulta osuvasti.

Monelle ryhmän maalarille omin tyyli on esittävä ekspressionismi, joka kehittyi tyyli-suuntana impressionismin jälkeen. Siinä kun impressionisti maalaa havainnoimalla ulkoista maailmaa, ekspressionisti maalaa ikään kuin sisältäpäin pyrkien tuomaan esille oman sisäisen kokemuksensa kohteesta. Näköisyys ei ole tällöin niinkään tärkeä, vaan oma sisäinen näkeminen ja kokeminen. Ekspressionistisia töitä ovat lehdesämme Ilkan "Metsä", jossa pyritään abstrahoimaan metsän tuntua ilman, että mallina olisi maisemaa tai edes valokuvaa metsästä.

Impressionistinen työ Mies ja koira ongella

SIVUPOLKUJA:

Öljvärimaalauksen lisäksi monet ryhmän jäsenet harrastavat myös muuta käsillä tekemistä.

Huovutusta, keramiikkaa, mosaiikitöitä, Pate dé Verde, valokuvausta, listaa voisi jatkaa loputtomiin.

Osa porukasta (Krisse, Pirjo, Päivi ja Riitta) on kokoontunut Pirjolle ja Pertille mosaiikkikinkereihin, jossa on tehty toinen toistaan tukien mosaiikitöitä lasimosaiikista ja kaakeleista. Alkuinnostuksen antoi työväenopiston mosaiikkikurssi.

Meriakvaario (Pirjo&Pertti),

tehty kaakeleista, joita on saatu ilmaiseksi laattaliikkeistä.

Yhden "taulun" koko on 70x30 cm ja työt ovat patien seinällä.

Huovutetut uunikintaat. Kisse

Työväenopiston Pate dé Verde -kurssilla tehty ikkunakoriste. Pirjo

Työväenopiston Nerikomi-kurssilla tehty "marmorikello". Pertti

Päällystetty kivi
Pirjo

Pöydänkansia Pirjo & Pertti

Tarjottimien uudet ilmeet
Krisse

työskentelypöytä
mosaiikki

Mökkikaivon uusi ilme,
rikotusta keraamisesta laatasta
tehty mosaiikkipinta
Krisse

Mosaiikin tekoa

Keramiikkaa, työväenopiston 5 v. kurssi,

Heijastukset ja valot ovat aina kiehtoneet minua.

Puiden syleily

Ikuisesti yhdessä

MAALAUSSLEIRITUNNELMIA

Riitta Harri in memoriam

Riitta maalasi Airin ryhmässä yli 20 vuotta.
Hänellä oli oma rauhallinen, herkkä maalaustapa, joka tuotti vuosien aikana lukemattomia hienoja maalauksia.
Hän innoistui muiden tavoin myös mosaiikitöistä.

Riitta maalaamassa viimeiseksi jäänyttä maalaustaan "kerro se kukkasin".
Ikään kuin hän olisi jättänyt jäähyväiset kukkien välityksellä.

IKEAn peilin uusi ulkonäkö
mosaiikki, Riitta

Riitta mosaiikitöiden äärellä

Jälkikirjoitus:

Suomalainen filosofi Erik Ahlman totesi kirjassaan Ihmisen probleemi (1953), että ihmisen idea ei ole valtaan pyrkiminen, niin kuin Nietzsche sanoo, eikä elämän jatkuvuuden turvaaminen, kuten Darwin toteaa, vaan ihmisen idea on itseilmaisu.

Ihmisellä on pyrkimys oikeudenmukaisuuteen ja toive rakenteista, jotka mahdollistavat oikeudenmukaisen toiminnan.

Öljyvärimaalauskurssi työväenopistoissa vastaa tähän Ahlmanin haasteeseen. Opistot tarjoavat oikeudenmukaisen rakenteen itseilmaisuun ja opistojen toiminta perustuu oikeudenmukaiseen toimintaan.

